

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyň: **a) T. P., b) A. P.**, obě zast. JUDr. Davidem Černým, advokátem se sídlem v Praze, Vinohradská 343/6, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. 3. 2005, č. j. 28 Az 148/2004 – 31,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

II. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 18. 3. 2005 č. j. 28 Az 148/2004-31, zamítl Krajský soud v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) žalobu žalobkyně T. P. podanou jménem svým i své nezletilé dcery (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí ministerstva vnitra ze dne 25. 10. 2004, č. j. OAM-112/VL-07-16-2004. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl stěžovatelce udělen v České republice azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo vysloveno, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

V kasační stížnosti namítá stěžovatelka nesprávné právní posouzení ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dál jen „s. ř. s.“), neboť má za to, že se soud nesprávně ztotožnil se závěry žalovaného o tom, že není pronásledována za uplatňování politických práv a svobod dle ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, přičemž se soud dostatečně nevypořádal s tvrzeným pronásledováním stěžovatelky ze strany státu z důvodu její účasti v B. s., kterou podrobně popsala. Soud v odůvodnění rozsudku neodůvodnil z jakých důvodů se u stěžovatelky nejednalo o pronásledování z důvodů náboženství ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, když v jejím případě evidentně šlo o porušení svobody vyznání ze strany státu, kvůli kterému byla i pronásledována v zaměstnání – státní instituci a nakonec z tohoto důvodu o tuto práci přišla. Soud nezkoumal, proč žalovaný usoudil, že u stěžovatelky neshledává důvody pro udělení azylu z humanitárních důvodů dle § 14 zákona o azylu, aniž by svůj závěr odůvodnil. Navrhla, aby napadený rozsudek byl zrušen a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení; kromě toho požádala přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil dne 9. 8. 2005. Odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatelka učinila během správního řízení. Zdůrazňuje, stěžovatelka své tvrzené potíže v zemi původu nikde neřešila, nepožádala o ochranu státní či jiné instituce. V této souvislosti odkazuje žalovaný na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Azs 15/2004 ze dne 5. 5. 2004. Žalovaný považuje kasační stížnost za nedůvodnou a návrh na přiznání odkladného účinku nepodporuje.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 13. 1. 2003. V žádosti stěžovatelka tvrdila, že je členkou sekty baptistů a policie jim zakazovala scházet se a vyznávat svou víru. V květnu 2003 jim policie uzavřela modlitebnu, některé z bratrů odvezli na policejní stanici, kde je bili a nadávali jim. Když v práci zjistili, že je členkou této sekty, tak jí bylo řečeno, že má podat výpověď, což také učinila. V pohovoru konaném dne 17. 1. 2004 stěžovatelka upřesnila, že pracovala v papírnách a od roku 2002 jako sekretářka na soudu. V květnu 2002 začala navštěvovat b. s.,

jejíž sídlo je v M. Na dotaz, kdo založil sektu odpověděla, že neví, jelikož je členkou jen krátce. Na otázku, jak se tato sekta odlišuje od ostatních uvedla, že v modlitebně nejsou ikony, nemají se před kým modlit a modlitebna je vymalována květy. Když byla modlitebna v roce 2003 uzavřena, scházeli se její představitelé v bytech, ale poté je začali zadržovat policisté, kteří je obviňovali z fašismu a bili. Na výzvu zaměstnavatele dala výpověď v práci a hledala novou. Zmínila, že město není velké, a tak všichni věděli, že je členkou sekty a odmítli ji zaměstnat. Na otázku, jestli ví, že byla odmítnuta v práci kvůli svému přesvědčení, odpověděla stěžovatelka, že se jenom domnívá. Proti výše uvedenému jednání policistů a uzavření modlitebny se nijak nebránila. Dále uvedla, že byla ve škole utlačována i dcera, která měla zpočátku dobré známky, které ji posléze byly sníženy a bylo jí zakázáno chodit do tanečního kroužku. Utlačování ve škole řešila pohovorem s učiteli. Na žádnou organizaci zabývající se ochranou lidských práv se neobrátila. Za další důvod odchodu z vlasti označila následování manžela, který je rovněž žadatelem o azyl. V případě návratu se obává opětovného pronásledování kvůli své víře. Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 25. 10. 2004 rozhodnutí, kterým neudělil stěžovatelce azyl dle ustanovení § 12, 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a zároveň vyslovil, že se na ni nevztahuje překážka vycestování dle § 91 zákona o azylu.

Stěžovatelka rozhodnutí žalovaného napadla žalobou. V této namítala porušení celé řady procesních ustanovení správního řádu a žalovanému vytkla, že podal celý případ tak, jako by na Ukrajině existovala možnost, jak se účinně bránit proti porušování lidských práv a státní orgány byly schopny zasáhnout a sjednat nápravu. Žalovaný se dle stěžovatelky neostatečně seznámil se stavem možnosti obrany proti takovým jednáním a proto nesprávně případ stěžovatelky posoudil. Krajský soud namítané procesní vady řízení neshledal a pokud jde o skutkové důvody, došel krajský soud k závěru, že ve správním řízení bylo prokázáno, že stěžovatelka není pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, ani ji nehrozí pronásledování z důvodů rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení. Žalobu kasační stížností napadeným rozsudkem zamítl. V odůvodnění rozsudku pak konstatoval, že problémy stěžovatelky v souvislosti se ztrátou zaměstnání v zemi původu nejsou a ani nemohou být relevantními důvody pro udělení azylu, tím spíše za situace, kdy stěžovatelka ani v případě marných pokusů o získání nového zaměstnání si na domnělou diskriminaci z náboženských důvodů nikde nestěžovala. Krajský soud zdůraznil, že mezinárodní ochrana žadateli o azyl může být poskytnuta tomuto teprve v případě, jestliže mu byla odeprána ochrana země jeho státní příslušnosti, případně, je-li tato ochrana neúčinná.

Rozsudek napadla stěžovatelka včas podanou kasační stížností.

Kasační stížnost podává stěžovatelka ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když má za to, že soud nesprávně posoudil naplnění podmínek pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka má za to, že splňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Soudu vytýká, že tento pomínil její tvrzené pronásledování z důvodu příslušnosti k B. s., i když šlo v daném případě o porušení svobody vyznání ze strany státu. Krajský soud dle stěžovatelky nezkoumal, proč žalovaný neshledal důvody pro udělení azylu humanitárního, aniž by tento svůj závěr odůvodnil.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Tvrzená nezákonnost, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav

je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Tvrzenou nezákonnost podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje stěžovatelka v nesprávném posouzení důvodů, pro které stěžovatelka podala žádost o azyl.

Námítku stěžovatelky nepovažuje Nejvyšší správní soud za opodstatněnou.

Při hodnocení důvodnosti předmětné námítky stěžovatelky Nejvyšší správní soud vycházel z ustanovení § 12 zákona o azylu. Podle citovaného ustanovení se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Podle ust. § 2 odst. 6 zákona o azylu se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Pokud se stěžovatelka domnívá, že jsou v jejím případě dány podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu, nelze s ní souhlasit. Ze správního řízení vyplynulo, že stěžovatelka není a nebyla členkou žádné politické strany. Od května roku 2002 navštěvovala baptistickou sektu. Poté začaly její problémy v práci (stěžovatelka uvedla, že od roku 2002 pracovala jako sekretářka na soudě). Kvůli odmítání pracovat v sobotu zaměstnavatelé zjistili, že navštěvuje sektu, oznámili jí, že když nemůže pracovat v sobotu, přijde na její místo někdo jiný. Přímou výpověď stěžovatelka neobdržela, ale dostávala hodně práce. V roce 2003 byla modlitebna uzavřena a několik členů sekty bylo zadrženo. Stěžovatelka sama zadržena nebyla a žádné problémy s policií neměla. Následně hledala zaměstnání jinde, avšak bez úspěchu. Domnívá se, že právě kvůli příslušnosti k sektě ji nikde nechtěli přijmout. Taktéž dcera měla ve škole problémy. Proto se stěžovatelka rozhodla vlast opustit. Své potíže ve vlasti nikde neřešila, žádné kroky ke své ochraně nepodnikla a taktéž nepožádala o ochranu státní či jiné organizace. V důsledku své nečinnosti, jak správně poukázal žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí, tak stěžovatelka nenaplnila podmínku nastoupení azylu jako institutu mezinárodní ochrany po vyčerpání vnitrostátních právních nástrojů. Tvrzené pronásledování B. s. navíc nevyplynulo ani ze shromážděných informací, jež si před rozhodnutím žalovaný opatřil (Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2003 ze dne 25. 2. 2004, a dále Vnitřní sdělení oddělení informací o zemi původu ze dne 19. 10. 2004). Žalovaný po zhodnocení výpovědi stěžovatelky a informací o zemi původu dospěl k závěru, že stěžovatelkou tvrzené skutečnosti nebylo možno považovat za persekuci ve smyslu zákona o azylu.

Ke stejnému závěru dospěl taktéž krajský soud. Nejvyšší správní soud neshledal stěžovatelkou tvrzené pochybení postupu krajského soudu, který se dle názoru stěžovatelky nedostatečně nevypořádal s tvrzeným pronásledováním ze strany státu z důvodu účasti v B. s. Jak naopak vyplývá ze strany č. 5 a 6 napadeného rozsudku, krajský soud se pečlivě tvrzeným pronásledováním stěžovatelky zabýval. Krajský soud, stejně jako žalovaný v odůvodnění rozsudku dospěl k závěru, že „problémy popsané žalobkyní nedosáhly takového stupně

intenzity, opakovanosti a určitosti, aby je bylo možno hodnotit jako pronásledování ve smyslu zákona o azylu“, a dále zdůraznil „že žalobkyně žádné kroky ke své ochraně nepodnikla“.

Se závěry žalovaného a krajského soudu se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že problémy stěžovatelky v bývalém zaměstnání, které stěžovatelka odvozovala od členství v B. s., kdy odešla na doporučení zaměstnavatele na vlastní žádost a následné problémy při hledání nového zaměstnání, stejně tak i tvrzené problémy nezletilé dcery stěžovatelky ve škole a zájmových kroužcích, nemohou být v daném případě relevantními důvody pro udělení azylu, neboť i kdyby se jednalo o potíže z důvodů zákonem o azylu předvídaných (diskriminace z náboženských důvodů), tak stěžovatelka nevyužila všech dostupných prostředků nápravy v zemi původu. Právě to je totiž podmínkou pro nastoupení subsidiární mezinárodní ochrany formou udělení azylu. Stěžovatelka však v pohovoru k důvodům pro udělení azylu výslovně uvedla, že nucenou výpověď ze zaměstnání neřešila, stejně tak na následné problémy při hledání nového zaměstnání, kdy se stěžovatelka domnívala, že ji zaměstnavatelé odmítali z titulu příslušnosti k b. s., nebývala ani proti jednání policistů, kteří uzavřeli modlitebnu. S žádostí o pomoc se stěžovatelka taktéž neobrátila na žádnou mezinárodní organizaci zabývající se ochranou lidských práv. Za této situace žalovaný nepochybil, pokud dospěl k závěru, že stěžovatelka podmínky pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu nesplňuje a krajský soud postupoval správně, když shledal rozhodnutí o neudělení azylu zákonným. Nebyla totiž naplněna základní podmínka, podle níž se o pronásledování z některého z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu jedná tehdy, pokud je takovéto jednání podporováno i tolerováno ze strany státní moci.

Namítá-li stěžovatelka, že splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, nelze s ním ani tentokrát souhlasit. Stejně tak neshledává na místě kritiku stěžovatelky ohledně absence soudního přezkumu té části rozhodnutí žalovaného, ve kterém rozhodl, že stěžovatelka nesplňuje podmínky pro jeho udělení.

Obecně lze pak poukázat na skutečnost, že udělení tzv. humanitárního azylu neboli azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu je věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Institut „případu hodného zvláštního zřetele“ je neurčitým právním pojmem, avšak vlastní rozhodnutí správního orgánu humanitární azyl udělit či nikoliv, je výsledkem správního uvážení.

Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu. Soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem. Pokud žalovaný zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatelky, tak i stav v její zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména, když stěžovatelka ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu sama neuváděla. Výše popsané problémy stěžovatelky v zaměstnání nepostačující k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Situaci stěžovatelky nelze v daném případě považovat za natolik tíživou a nesnesitelnou, aby odůvodňovala užití ve své podstatě mimořádného a jen výjimečně použitelného institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

Shodně s názorem krajského soudu Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalovaný rozhodl o neudělení humanitárního azylu v rozporu se zákonem. Žalovaný nepřekročil meze správního uvážení a své rozhodnutí taktéž dostatečně odůvodnil. Rovněž krajský soud nepominul přezkoumat výrok o neudělení humanitárního azylu (viz strana č. 6 - 7 napadeného rozsudku) a dospěl k závěru, že žalovaný meze správního uvážení nepřekročil.

Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tedy podle Nejvyššího správního soudu není dán.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti nebyly prokázány a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatelka neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu